

L'enfrontament s'ajorna

Borís Nikolaievitx Ieltsin va sortir de la sala de sessions del Palau de Congressos del Kremlin amb pas ferm i gairebé majestuós. Ni un moment va mirar enrere. Va obrir la porta suament, però amb seguretat. Amb la seguretat del líder que sap que un dia, no massa llunyà, tornarà al Kremlin com a primer president democràtic de la nova confederació de repúbliques soviètiques. El nom que el desaparegut Andrei Sakharov va idear i amb el qual Ieltsin està totalment d'acord.

El líder radical i president de Rússia va sortir, doncs, de la sala de sessions sense donar cap portada ni cap estirabot. Moments abans del seu colp d'efecte, Ieltsin havia argumentat políticament la seva sortida del PCUS, sense retrets ni amenaces: cap concessió a l'emotivitat, la seva gran enemiga.

I és que Ieltsin –l'home més popular de l'URSS segons els sondejos– pensa més en el futur que no en el passat. Per la tardor és ben segur que el líder radical presidirà, de manera honorífica i sempre des d'una posició d'independent, la constitució de la gran força política que tindrà com a objectiu arrabassar-li el poder al Partit Comunista. Ieltsin compta amb els centenars de milers –potser milions– de militants comunistes seguidors de la Plataforma Democràtica, la tendència radical que va proclamar la històrica escissió del PCUS al cap de mitja hora de la seva sortida de la sala. El president rus intentarà, a més, atraure cap a la nova força política –podria nomenar-se Partit de la Democràcia i el Progrés Social– els corrents esmicolats, i, de vegades, exclusivament personalistes, que el mouen dins el Grup Interregional de Diputats i el bloc Rússia Democràtica, la coalició que va donar suport a la seva candidatura a la presidència de la República de Rússia. I també procurarà l'adhesió dels partits Democràtic i Social-

demòcrata, els dos únics mínimament organitzats.

La històrica sortida de Ieltsin, la primera que ha tingut lloc públicament al PCUS des dels temps de la revolució, és el primer episodi de la nova legitimitat multipartidista: el febrer, el Partit Comunista va deixar de ser, constitucionalment, partit únic. Aviat deixarà de ser l'únic partit. Per tant, l'objectiu immediat del PCUS és no perdre el poder per la via electoral. I per això els sectors conservadors, majoritaris en el XXVIIIè Congrés, no van dubtar a sacrificar Ligatxov tot i les ovacions amb què el van premiar. Va ser un premi de consolació. Ligatxov ja no serveix, ja no és prou presentable per a la nova etapa que s'obre i l'aparell del PCUS, representat en uns quatre mil delegats, s'estimen més que homes com Ivan Palaixkov, el primer secretari del PC rus, o Boris Guidaspov, el cap polític de Leningrad, negociï el repartiment del pastís del poder. Palaixkov i Guidaspov són, doncs, la cara *intel·ligent* de l'ortodòxia comunista.

Ara s'autoqualifiquen de centristes i estan disposats a tirar endavant les reformes econòmiques sempre que es garanteixi per al sector que representen cotes de poder. Per exemple que la seva gent, tècnics i funcionaris de confiança, esdevinguin empresaris en el procés de privatització que es veu venir. Una cosa semblant al que està passant a Polònia: el naixement d'una burgesia *nomenklaturitzada*.

Gorbatxov no tan sols està d'acord amb aquest nou procés sinó que està entusiasmada. Perquè ell mateix ha estat l'artífex de la difícil tasca de *centrar* els conser-

vadors fins al punt de col·locar-ne un, Vladimir Ivaixko, com a vice-secretari general, el virtual número dos del partit. I amb aquestes aliances el líder soviètic

ha aconseguit imposar una estructura de poder inofensiva –un politburó de vint-i-tres membres, gairebé assembleari– i un programa del PCUS formalment progressista: llum verda a les reformes econòmiques; progressiva despolitització de l'Exèrcit Roig; admissió de corrents d'opinió dins del partit –gairebé tendències organitzades– i definició del PCUS com "un partit que es planteja la creació d'un socialisme democràtic i humà". Aparentment Gorbatxov ha imposat la seva estratègia centrista i gradual.

Però tenint en compte amb qui s'ha pactat, el desenllaç del Congrés no té cap credibilitat per als radicals: per això han marxat Ieltsin, l'alcalde de Leningrad, Sobtxak, el de Moscou, Popov, i l'ala més radical de la Plataforma Democràtica. Diuen que se n'han anat per coherència, per complir el mandat de l'electorat. I probablement no s'equivoquen: al carrer, la gent comentava amb un total menyspreu els resultats del Congrés del PCUS i plantejava preguntes com aquestes: ¿Què faran la majoria de delegats quan tornin a les seves demarcacions? ¿Faran complir el programa o continuaran aferrats al poder? ¿Qui convencerà les trames desestabilitzadores de l'exèrcit i del KGB de les meravelles del socialisme democràtic? ¿Com i quan s'ompliran les botigues? ¿Quan cessarà l'estratègia de mantenir l'*equilibri de la misèria* que tant beneficia la burocràcia i l'aparell...?

I una vegada fetes aquestes preguntes els radicals arriben a una conclusió: aquest Congrés del PCUS, el XXVIIIè, només ha servit per a una cosa: ajornar l'enfrontament inevitable.

Llibert Ferri